

IZRADILA UDRUGA „SINDIKAT BICIKLISTA“
ZA PROJEKT SIGURNO PONAŠANJE U PROMETU.

AŽURIRANO IZDANJE
RUJAN 2023.

s!gurno ponašanje u prometu

***priručnik
za građane***

NACIONALNI
PLAN
SIGURNOSTI
CESTOVNOG
PROMETA

sindikata biciklista

UDRUGA "SINDIKAT BIKIKLISTA"
RIBNJAK 3, 10000 ZAGREB

OIB
76572513398

EMAIL:
INFO@SINDIKATBIKIKLISTA.HR

CILJ PROJEKTA

s!gurno ponašanje u prometu

JE UBLAŽAVANJE PROBLEMA KOJI JE NASTAO IZOSTANKOM SUSTAVNE EDUKACIJE DJECE U ŠKOLAMA O SIGURNOJ I PROPISNOJ VOŽNJI BIKIKLA, I TO NA NAČIN DA SVE GRAĐANE KOJI TEK POČINJU BIKIKLIRATI ILI BI SE NA TO TEK MOGLI ODLUČITI, UPOZNA SA ZAKONSKIM ODREDBAMA VAŽNIMA ZA VOŽNJU BIKIKLOM NA SAŽET I RAZUMLJIV NAČIN.

SADRŽAJ NA OVIM STRANICAMA NIJE ZAMIŠLJEN KAO ZAMJENA ZA PRAVILNIKE, U SVAKOM SLUČAJU SUMNJE PRIMJENJUJU SE VAŽEĆI PROPISI.

IZRAZI KOJI SE KORISTE NA OVIM STRANICAMA, A IMAJU RODNO ZNAČENJE, KORISTE SE NEUTRALNO I ODOSE SE JEDNAKO NA OBA SPOLA.

s!gurno ***ponašanje u prometu***

za bicikliste

KAKO PAZITI NA SEBE I NA PJEŠAKE

definicije, obveze, kazne

S OBZIROM NA TO DA POSTOJE MNOGA PITANJA U VEZI PRAVA I OBVEZA BICIKLISTA KAO SUDIONIKA U PROMETU, SASTAVILI SMO KRATKI PREGLED ODREDABA (PRAVILA) ZAKONA KOJI SE TIČU BICIKLISTA JER SMATRAMO DA JE VAŽNO BITI INFORMIRAN.

def!n!c!je

PJEŠAK

Pješak je osoba koja sudjeluje u prometu, a nije vozač niti putnik u vozilu ili na vozilu. Pješak se izvan naselja kreće uz lijevi rub kolnika te je dužan, noću i u uvjetima smanjene vidljivosti, biti označen reflektirajućom materijom. Pješak koji gura bicikl, osobe koje se kreću pomoću prijevoznih sredstava za osobe s invaliditetom ili starije osobe, ako se kreću brzinom čovječjeg hoda, moraju se kretati uz desni rub kolnika.

BICIKL

Bicikl je vozilo koje ima najmanje dva kotača i koje se pokreće isključivo snagom vozača ili koje je opremljeno pedalama i pomoćnim električnim motorom čija najveća trajna snaga nije veća od 0,25 kW i koja se progresivno smanjuje do nule kad brzina dostigne 25 km/h, ili prije, ako vozač prestane okretati pedale.

OSOBNO PRIJEVOZNO SREDSTVO

Osobno prijevozno sredstvo je vozilo koje nije razvrstano ni u jednu kategoriju vozila sukladno posebnim propisima, bez sjedećeg mjesta, čiji radni obujam motora nije veći od 25 cm³ ili čija trajna snaga elektromotora nije jača od 0,6 kW i koje na ravnoj cesti ne može razviti brzinu veću od 25 km/h, odnosno čija najveća konstrukcijska brzina ne prelazi 25 km/h (vozilo koje se može samo uravnotežiti, monocikl s motornim ili električnim pogonom, romobil s motornim ili električnim pogonom i sl.)

BICIKLIS— TIČKA TRAKA I STAZA

Biciklistička traka je dio kolnika namijenjen za promet bicikala koji se prostire uzduž kolnika i koji je obilježen uzdužnom crtom na kolniku i propisanim prometnim znakom. Biciklistička staza je izgrađena prometna površina namijenjena za promet bicikala koja je odvojena od kolnika i obilježena propisanim prometnim znakom.

CESTA ZA MJEŠOVITI PROMET

Cesta za mješoviti promet je prometna površina po kojoj se zajednički odvija biciklistički i motorni promet.

BICIKLIS— TIČKO PJEŠ— AČKA STAZA

Biciklističko pješačka staza je prometna površina namijenjena za kretanje biciklista i pješaka, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom.

BRZINA

Vozač je dužan brzinu kretanja vozila prilagoditi osobinama i stanju ceste, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta te gustoći prometa tako da vozilo može pravodobno zaustaviti pred svakom zaprekom koju, u konkretnim uvjetima, može predvidjeti, odnosno da može pravodobno postupiti prema prometnom pravilu ili znaku.

zakonske (1–2) obveze

STJECANJE PRAVA NA UPRAVLJANJE VOZILIMA

Biciklom na cesti smije upravljati osoba koja je navršila 14 godina.

Djeca s navršених 9 godina koja su u školama osposobljena za upravljanje biciklom i za to im je izdana potvrda, smiju samostalno upravljati biciklom na cesti, a druga djeca s navršених 9 godina samo u pratnji osobe koja je navršila 16 godina.

PROMET BICIKALA

Vozači bicikla dužni su se kretati biciklističkom stazom ili biciklističkom trakom, a ako one ne postoje, što bliže desnom rubu kolnika. Ako se dva ili više vozača bicikala kreću u skupini, dužni su kretati se jedan iza drugoga.

Vozač bicikla mora upravljati vozilom na način kojim se ne umanjuje stabilnost vozila i ne ometaju drugi sudionici u prometu, a osobito ne smije skidati istodobno obje ruke s upravljača, pridržavati se za drugo vozilo, prevoziti, vući ili gurati predmete koji ga mogu ometati u upravljanju vozilom ili ugrožavati druge sudionike u prometu.

► kazna u slučaju prekršaja
30€-60€

PROMET OSOBNIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA

Vozači osobnih prijevoznih sredstava dužni su se kretati biciklističkom stazom ili biciklističkom trakom u smjeru kretanja. Iznimno, ako staza ili traka ne postoji, mogu se kretati površinama namijenjenim za kretanje pješaka te zonama smirenog prometa, pod uvjetom da vode računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu.

U slučaju nepostojanja ni jedne od navedenih površina, dozvoljeno je kretanje dionicama županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta na kojima je brzina kretanja ograničena na 50 km/h ili manje i gdje je to dopušteno postavljenim prometnim znakom, krećući se što bliže desnom rubu kolnika.

UPOTREBA SVJETALA U PROMETU

Od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću), a i danju u slučaju smanjene vidljivosti (magla, snijeg, kiša, prašina, dim...), na biciklu mora biti upaljeno jedno svjetlo bijele boje na prednjoj strani i jedno crveno svjetlo na stražnjoj strani.

Iznimno ne moraju biti upaljena svjetla kad je bicikl zaustavljen ili parkiran u naselju uz sam rub kolnika.

► kazna u slučaju prekršaja
30€-60€

Vozač bicikla koji se kreće kolnikom na cesti dužan je noću i danju u slučaju smanjene vidljivosti (magla, snijeg, kiša, prašina, dim...) biti označen reflektirajućim prslukom ili reflektirajućom biciklističkom odjećom ili drugom reflektirajućom oznakom.

ZONA

zakonske (2–2) obveze

KACIGA

► kazna u slučaju prekršaja
30€

Zaštitnu kacigu, za vrijeme vožnje na cesti, na glavi moraju nositi vozači bicikla mlađi od 16 godina. Zaštitnu kacigu za vrijeme vožnje na glavi moraju nositi svi vozači osobnih prijevoznih sredstava.

UREĐAJI NA BICIKLU

Obavezne dvije međusobno neovisne kočnice. Prednja mora biti ručna, a stražnja može biti ručna ili "torpedo". Danju, za vrijeme smanjene vidljivosti, i noću obavezna su svjetla. Prednje svjetlo mora biti bijelo, a stražnje crveno. Nije definirano smije li biti treptajuće ili stalno, tako da može oboje.

Obavezni su katadiopteri (mačje oči) na pedalama i kotačima (bijelo ili žuto), a sa stražnje strane crveni. Uređaj za davanje zvučnih upozorenja mora davati jednolične zvukove nepromjenjiva intenziteta i tako postavljen da je pristupačan vozaču.

TERET NA VOZILU

► kazna u slučaju prekršaja
30€

Na biciklu se ne smije prevoziti predmete šire od 50 cm sa svake strane vozila. Na prikolici bicikla ne smije se prevoziti predmete šire od 80 cm.

VUČA PRIKLJUČNIH VOZILA

► kazna u slučaju prekršaja
30€

U prometu na cesti biciklom smije se vući prikolica s dva kotača pričvršćenu tako da je osigurana stabilnost vozila. Prikolica ne smije biti šira od 80 cm, a ukupna masa ne smije biti veća od 50 kg. Na stražnjoj strani mora imati dva katadioptera propisana za priključna vozila. Osobnim prijevoznim sredstvom ne smije se vući prikolica ili neko drugo prijevozno sredstvo.

PRIJEVOZ OSOBA

► kazna u slučaju prekršaja
30€

Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti osobe starije od osam godina samo ako se na biciklu nalaze posebna sjedala za svaku osobu, držač za ruke i noge, odnosno pedale.

Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dijete do osam godina starosti, ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedalo, prilagođeno veličini djeteta i čvrsto spojeno s biciklom te ako dijete na glavi nosi propisanu i uredno pričvršćenu zaštitnu kacigu.

UPOTREBA SLUŠALICA

► kazna u slučaju prekršaja
30€

Vozač bicikla i osobnog prijevoznog sredstva ne smije upravljati vozilom koristeći slušalice na ili u oba uha čime bi umanjio mogućnost reagiranja i sigurnog upravljanja vozilom.

upute za vožnju na staz!

NOGOSTUP I PJEŠAČKE ZONE

AKO BJEŽIŠ OD OPASNOSTI NA CESTI, NEMOJ STVARATI OPASNOST, STRES NI NELAGODU PJEŠACIMA NA NOGOSTUPU.

UMJESTO ZVONCA, SJETI SE ČETIRI ZLATNE RIJEČI: MOLIM, HVALA, IZVOLI, OPROSTI.

Na pješačkim površinama su sva vozila gosti. Ako tamo voziš bicikl, to je vjerojatno iz jednog od dva razloga:

1)

Smatraš da ti je to praktičniji put od ceste, tj. služi kao prečac ili ruta za izbjegavanje gužve,

2)

Bojiš se voziti cestom u strahu od motornog prometa.

U svakom slučaju budi pažljiv, oprezan i strpljiv prema pješacima.

Vozi polako i čekaj da ti se otvori slobodan prolaz. Nemoj zvonjenjem i jurnjavom tjerati pješake da skaču u stranu. Zvono može iznenaditi i uplašiti ljude, a uzrokovanje stresa nije nešto što bi trebao raditi. Ako baš moraš, lijepo zamoli pješake da ti se pomaknu. Ako ti se žuri, to ne opravdava jurnjavu među pješacima. U tom slučaju idi cestom ili drugim putem. Zvonce u pravilu koristi samo da bi spriječio nezgodu koju drugačije ne bi mogao izbjeći.

BICIKLIS— TIČKA STAZA: STRELICOM ILI DESNOM STRANOM?

Prvo utvrdi je li tvoj smjer kretanja ispravan u odnosu na strelicu na stazi.

Ako tvoj smjer kretanja nije ispravan, budi svjestan da ćeš biti u prekršaju ako nastaviš voziti bicikl u istom smjeru (kazna 30—60 eura). U takvom slučaju, prilikom nailaska biciklista stazom iz suprotnog smjera budi spreman na vrijeme usporiti, stati i prilagoditi svoje kretanje na način da ne ometaš tu osobu niti pješake (gdje god se oni kretali).

Ako utvrdiš da strelica ispravno pokazuje smjer kojim vozite bicikl (ti ravno, strelica ravno), budi svjestan da si formalno u skladu s propisima. No to ti ne daje za pravo da počneš bezglavo juriti, zaletavati se u pješake ni izletavati na cestu. Ako je staza preuska za dvoje, prilikom nailaska na biciklista iz suprotnog smjera na vrijeme mu daj od znanja hoćeš li se zadržati na stazi ili ne, tj. najavi kako se želiš mimoići.

PRELAZAK PREKO CESTE

Vožnja bicikla nogostupom podrazumijeva povremenu potrebu prelaska na kolnik, a prilikom silaska biciklom s nogostupa na kolnik, nisi u prednosti.

Čak i ako je prijelaz biciklističke staze preko kolnika uredno označen, to ne znači da time automatski imaš prednost. To znači samo da smiješ voziti bicikl preko kolnika, a pitanje prednosti zakonski je nedorečeno. U svakom slučaju prelazak obavljaj oprezno i smanjenom brzinom, što god bilo nacrtano na cesti.

Savjet

Kada biciklistička staza preko kolnika nije označena, vozač bicikla i osobnog prijevoznog sredstva koji se kreće biciklističkom stazom dužan je zaustaviti bicikl ili osobno prijevozno sredstvo i gurati ga kao pješak preko obilježenog pješačkog prijelaza ili kolnika. Na taj način postaješ pješak, a vozači su bez iznimke dužni propustiti pješake na pješačkom prijelazu.

upute za vožnju na cest!

PRIJE NEGO KRENEŠ NA CESTU

1)

Izaberi rutu kojom izbjegavaš ceste s jako brzim i/ili jako gustim prometom.

2)

Nabavi kvalitetna svjetla. Nije važno što možda misliš da dovoljno dobro vidiš i bez njih. Njihova uloga je najviše da te drugi vide. Ako voziš noću i u uvjetima smanjene vidljivosti, nosi reflektirajuću odjeću ili oznaku.

3)

Nauči prometne propise i drži ih se – ogromna većina vrijedi za bicikle jednako kao i za druga vozila.

KAD SI NA CESTI

1)

Vozi predvidivo! Drži se ravne linije bez vrludanja, daj znakove rukama kad skrećeš ili se zaustavljaš, izbjegavaj nagla skretanja.

2)

Ne vozi preblizu parkiranim autima. Kreći se izvan zone otvorenih vrata. Drži se dalje od linije na kojoj ćeš morati izbjegavati šahtove. Predvidivo kretanje bliže sredini trake manje je opasno od naglog skretanja i vijuganja da bi izbjegao rupe, šahtove i otvorena vrata.

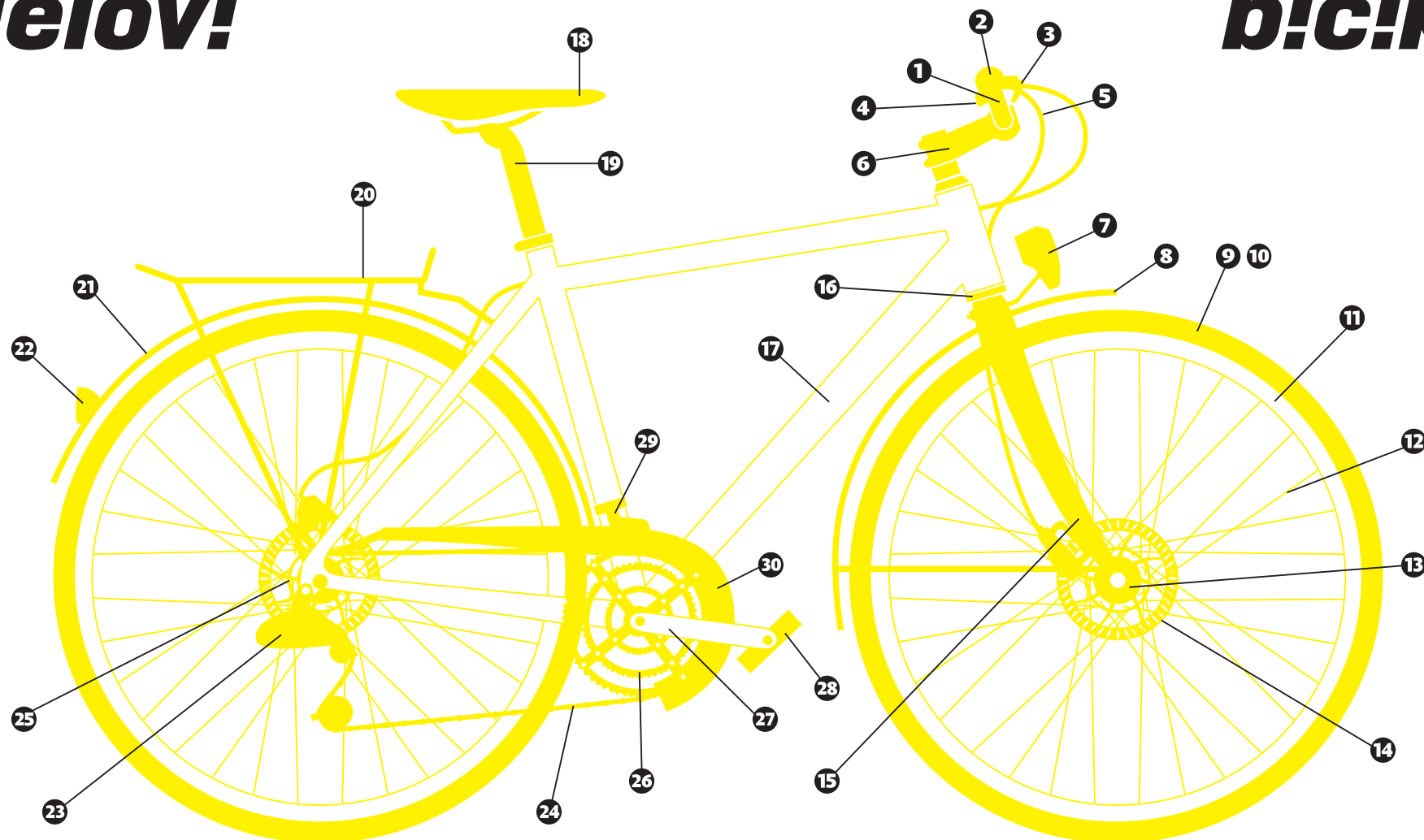
3)

Ne reagiraj na nepotrebno trubljenja i druge provokacije. Za svaki slučaj provjeri je li sve u redu s tvojim svjetlom i je li ti nešto ispalo, a onda uzvрати osmijehom i mahanjem uz pozdrav pa mirno nastavi vožnju.

djelov!

b!c!kla

1 Volan	6 Lulica	11 Obruč	16 Ležajevi	21 Stražnji blatobran	26 Prednji zupčanci
2 Gripovi (ručke)	7 Prednje svjetlo	12 Žbice	17 Okvir	22 Stražnje svjetlo	27 Pogon
3 Ručice kočnica	8 Prednji blatobran	13 Naba	18 Sjedalo	23 Stražnji mjenjač	28 Pedala
4 Ručice mjenjača	9 Guma (vanjska)	14 Disk kočnice	19 Cijev sjedala	24 Lanac	29 Prednji mjenjač
5 Bužir	10 Zračnica (unutarnja)	15 Vilica	20 Nosač tereta	25 Kazeta	30 Štitnik

pomoć u prevenciji! krađe b!c!kala

KAKO SAČUVATI SVOJ BIKIKL

savjeti i upute

**NE OSTAVLJAJ BIKIKL NEVEZAN.
LOKOT (U-LOCK) PROVUCI NA NAČIN DA OSTANE
ŠTO MANJE SLOBODNOG MJESTA U KOJE SE MOŽE
UGURATI POLUGA. SKINI DIJELOVE KOJI SE MOGU
SKINUTI BEZ ALATA (SVJETLA, SJEDALO...).
AKO MOŽEŠ BIRATI, PARKIRAJ NA MJESTU
POKRIVENOM NADZORNOM KAMEROM.**

U-LOCK+SAJLA

Vezati za čvrst predmet kroz ramu, sajlu vezati za U-lock, provući kroz prednji kotač i oko stražnjeg kotača napraviti čvor.

U-LOCK+SAJLA

Vezati za čvrst predmet kroz ramu, sajlu vezati za U-lock, provući kroz prednji kotač i ramu oko čega zatim čvor.

U-LOCK+SAJLA

Vezati za čvrst predmet kroz ramu i jedan od kotača.

U-LOCK

U slučaju quick-release sistema, skinuti prednji kotač i položiti ga do stražnjeg kotača. Vezati za čvrst predmet kroz ramu i oba kotača.

***za vozače
motornih
vozila***

zakonske obveze

KRETANJE VOZILA

▶ kazna u slučaju prekršaja
30€

Vozilo se kreće desnom stranom kolnika, odnosno biciklističkom stazom ili trakom uz desni rub kolnika ili ceste u smjeru kretanja, a na traci ili stazi uređenoj i obilježenoj za dvosmjerni promet bicikala, desnom stranom trake ili staze u smjeru kretanja.

Vozač je dužan kretati se obilježenom prometnom trakom koja se proteže uz desni rub kolnika, a ako trake nisu obilježene, dužan je vozilo u kretanju držati što bliže desnom rubu kolnika i na tolikoj udaljenosti od njega da, s obzirom na brzinu kretanja vozila, uvjete prometa te na stanje i osobine ceste, ne ugrožava druge sudionike u prometu i ne izlaže sebe opasnosti.

Na dijelu ceste po kojem se kreću djeca, osobe s invaliditetom, starije i nemoćne osobe, potrebno je voziti s osobitim oprezom, takvom brzinom da se vozilo može pravodobno zaustaviti.

PROPUŠTANJE VOZILA I PREDNOST PROLASKA

▶ kazna u slučaju prekršaja
60€

▶ kazna u slučaju prekršaja
390–920€

Ako se na pješačkom prijelazu ne upravlja uređajima za davanje prometnih svjetala, vozač je dužan zaustaviti svoje vozilo i propustiti pješake koji su već stupili na pješački prijelaz, a ako su pješaci djeca, stare i iznemogle osobe, slijepe osobe ili druge osobe s invaliditetom, vozač je dužan zaustaviti vozilo i propustiti ih i kad tek stupaju na pješački prijelaz.

Vozač koji pri skretanju presijeca biciklističku stazu ili traku koja se pruža uzduž kolnika kojim se kreće, dužan je propustiti bicikle i osobna prijevozna sredstva koji se kreću po biciklističkoj stazi ili traci u istom ili suprotnom smjeru.

ZAUSTAVLJANJE I PARKIRANJE

▶ kazna u slučaju prekršaja
90€

Vozač ne smije zaustaviti ili parkirati vozilo:

- 1) na obilježenom pješačkom prijelazu i na udaljenosti manjoj od 5 m od tog prijelaza i na prijelazu biciklističke staze preko kolnika,
- 2) na biciklističkoj stazi, odnosno traci.

kako pazit! na bicikle

1)

Uspori kad pretječeš bicikliste. Što brže voziš, ostavi više bočnog razmaka, u pravilu ne ispod 1.5 metara. Na otvorenoj cesti obilazi bicikl kao da pretječeš drugi automobil, potpunim prelaskom na drugu traku.

2)

Ne pretječi drugo vozilo ako iz suprotnog smjera nailaze biciklisti.

3)

Ne trubi biciklistima, čak ni u pozdrav, a pogotovo ne u njihovoj neposrednoj blizini (iza ili pored). Beskorisno je, stresno i zločesto.

4)

Kada ugledaš tzv. "sharrows" oznake, očekuj značajniji promet biciklista na kolniku.

5)

Uvijek koristi žmigavce, čak i ako ne vidiš druga vozila na cesti u svojoj blizini. Dozvoli biciklistima koje možda ne vidiš da prilagode svoju putanju tvom (ne) skretanju.

6)

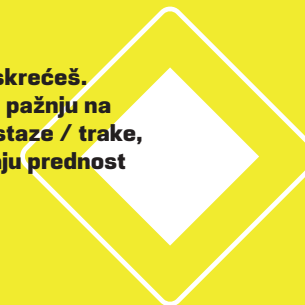
Kad sa sporedne nailaziš na cestu s prednošću prolaska, znaj da prednost prolaska imaju sva vozila, pa i bicikli.

7)

Površina za zaustavljanje biciklista ispred semaforiziranih križanja (engl. bike box) služi boljoj vidljivosti bicikala u raskrižju, osobito prilikom skretanja. Vozači bicikala unutar te površine, za vrijeme čekanja zelenog svjetla, mogu slobodno zauzeti svoje mjesto u prometnoj traci sukladno daljnjem smjeru kretanja. Pri tome se pozicioniraju na čelo kolone čime su svima vidljivi, umjesto da stoje u mrtvom kutu motornih vozila koja skreću te mogu neometano krenuti prije svih ostalih vozila.

8)

Pazi na smjer kretanja biciklista kad skrećeš. Bicikli su teže uočljivi ako ne obraćaš pažnju na njih. Ako skrećeš preko biciklističke staze / trake, pazi da propustiš bicikliste jer oni imaju prednost prolaska ako idu ravno.

9)

Pazi kad otvaraš vrata. Biciklist možda upravo pokušava proći pokraj automobila, a naglo otvorena vrata su opasna prepreka za bicikliste. Dok izlaziš iz auta otvaraj vrata suprotnom rukom jer tako okrećeš cijelo tijelo i lakše možeš vidjeti nailazi li biciklist.

besplatna reg!strac!ja b!c!kla

www.bicreg.info

Biciklistički registar ili Bicreg (www.bicreg.info) je baza bicikala s pripadajućim brojevima okvira čija je svrha smanjenje krađa bicikala te olakšavanje pronalaska vlasnika ukradenog bicikla. Jednom uneseni bicikl bit će pohranjen u bazi i dostupan za provjeru u svakom trenutku. Ako bicikl bude ukraden, vlasnik odmah treba prijaviti krađu. Kada kradljivac pokuša prodati bicikl kupac jednostavno provjeri broj okvira, vidi da je bicikl ukraden, te cijelu stvar prijavi policiji.

Čest je slučaj da policija pronađe bicikl, ali ne može saznati vlasnika. Takav bicikl se tada prodaje na dražbi, a mogao je biti vraćen vlasniku. Pomoću Bicreg-a policija lako može vratiti bicikl vlasniku uz uvjet da je bicikl registriran.